Roll No. ....

Total No. of Questions : 26]

144/C

[Total No. of Printed Pages : 11

SS

2325

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

FUNDAMENTALS OF E-BUSINESS

(Commerce Group)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

Time Allowed : 3 Hours **Maximum Marks : 80**

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ **144** ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 28 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 26 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।

(v) **ਭਾਗ-ੳ** ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕੁੱਲ 20 ਉਪ-ਭਾਗ 1 ਅੰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 6 ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, 7 ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ ਅਤੇ 7 ਇਕ ਸ਼ਬਦ/ਇਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। **ਸਾਰੇ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ **ਜ਼ਰੂਰੀ** ਹਨ।

(vi) **ਭਾਗ-ਅ** ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 17 ਤੱਕ 2 ਅੰਕ ਦੇ ਕੁੱਲ 16 ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। **ਸਾਰੇ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ **ਜ਼ਰੂਰੀ** ਹਨ।

(vii) **ਭਾਗ-ੲ** ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 18 ਤੋਂ 26 ਤੱਕ 4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ 9 ਲੰਬੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 7 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

(viii) ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਭਰਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਗ-ੳ

1. ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਅੰਕ ਹੈ। **20x1=20**

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

(i) ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕੀ ਹੈ ? 1

(ii) ਇਨਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

(iii) ਨਿੱਜੀ ਕੁੰਜੀ ਕੀ ਹੈ ? 1

(iv) ਈ-ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 1

(v) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕੀ ਹੈ ? 1

(vi) ਈ-ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

(vii) ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਇਕ ਉਪਯੋਗ ਲਿਖੋ। 1

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

(viii) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ ? 1

(ੳ) 24×7 ਕਵਰੇਜ (ਅ) ਤੁਰੰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ

(ੲ) ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ (ਸ) ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ

(ix) ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ : 1

(ੳ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ (ਅ) ਕੰਮਕਾਜੀ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ

(ੲ) ਦਿਨ ਦੇ 24 ਘੰਟੇ (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(x) ਈ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ : 1

(ੳ) ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਅ) ਐਮੀਨੈਂਸ ਸੁਰੱਖਿਆ

(ੲ) ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(xi) ਏਟੀਐੱਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ : 1

(ੳ) ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ (ਅ) ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ

(ੲ) ਦੋਵੇਂ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(xii) JPEG ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਹੈ : 1

(ੳ) ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਟੋ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਗਰੁੱਪ

(ਅ) ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਐਕਸਪਰਟਸ ਗਰੁੱਪ

(ੲ) ਜੁਆਇਨ ਪਿਕਚਰ ਐਕਸਪਰਟਸ ਗਰੁੱਪ

(ਸ) ਜੁਆਇਨ ਫੋਟੋ ਐਕਸਪਰਟਸ ਗਰੁੱਪ

(xiii) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਖੋਜ ਇੰਜਣ ਹੈ ? 1

(ੳ) ਬਿੰਗ (ਅ) ਗੂਗਲ

(ੲ) ਯਾਹੂ (ਸ) ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

(xiv) ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨਾਲੋਂ ________ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਹੈ । (ਘੱਟ/ਵੱਧ) 1

(xv) ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ________ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਹੈ । (ਚੀਨ/ਭਾਰਤ) 1

(xvi) ਫੁੱਲ HD ਵੀਡੀਓ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ________ ਪਿਕਸਲ ਹੈ । (1920x1080 /1080x720) 1

(xvii) ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ________ ਸੰਚਾਰ ਹੈ । (ਇਕ ਤਰਫਾ/ਦੋ ਤਰਫਾ) 1

(xviii) ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਸਟੋਰੇਜ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਇਨਪੁਟ ਅਤੇ ਆਊਟਪੁਟ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ________ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਮੈਮਰੀ/ਯੂ.ਪੀ.ਐੱਸ.) 1

(xix) ________ ਨੂੰ 'ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਐਲਨ ਟਿਊਰਿੰਗ/ਚਾਰਲਸ ਬੈਬੇਜ) 1

(xx) ________ ਕਾਗਜ਼ ਰਹਿਤ ਮੁਦਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (ਰੋਕੜ ਭੁਗਤਾਨ/ਈ-ਭੁਗਤਾਨ) 1

ਭਾਗ-ਅ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 17 ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। **16x2=32**

2. ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 2

3. ਈ-ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਵਿਚ ਡਿਪਾਜ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 2

4. ਈ-ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2

5. ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2

6. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ? 2

7. ਵਾਇਰਸ ਕੀ ਹੈ ? 2

8. ਪੈਨ ਡਰਾਈਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੈ ? 2

9. ਬਲੂਟੁੱਥ ਕੀ ਹੈ ? 2

10. ਹੈੱਡਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੈ ? 2

11. ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2

12. ਕਲਾਊਡ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਕੀ ਹੈ ? 2

13. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਰਫਿੰਗ ਵਿਚ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ ? 2

14. B2B ਕਾਮਰਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2

15. ਈ-ਕਾਮਰਸ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? 2

16. ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਕੀ ਹਨ ? 2

17. ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2

ਭਾਗ-ੲ

ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਕ ਹਨ। 7x4=28

18. ਈ-ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲਾਭ ਲਿਖੋ। 4

19. ਈ-ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੱਸੋ। 4

20. ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4

21. ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। 4

22. RAM ਅਤੇ ROM ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ। 4

23. ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4

24. ਈ-ਕਾਮਰਸ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਕਾਮਰਸ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ। 4

25. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਈ-ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਲਿਖੋ। 4

26. ਪ੍ਰੌਕਸੀ ਸਰਵਰ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਸਮਝਾਓ। 4

(Hindi Version)

नोट : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख पृष्ठ पर विषय-कोड/ पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/ पेपर-कोड 144 अवश्य लिखें।

(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें मुख पृष्ठ सहित 28 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गए पृष्ठ/ पृष्ठों के पश्चात् हल किए गए प्रश्न/ प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जाएगा।

(iv) प्रश्न-पत्र के **तीन** भागों में कुल 26 प्रश्न हैं।

(v) **भाग-क** में प्रश्न संख्या 1 के कुल 20 उप-भाग में 1 अंक के प्रश्न हैं, जिनमें से 7 अतिलघुउत्तरीय प्रश्न 6 बहु-वैकल्पिक एवं 7 रिक्त स्थान भरें प्रकार के प्रश्न हैं। **सभी** प्रश्न **अनिवार्य हैं।**

(vi) **भाग-ख** में प्रश्न संख्या 2 से 17 तक 2 अंकों के कुल 16 लघु-उत्तर वाले प्रश्न हैं। **सभी** प्रश्न **अनिवार्य** हैं।

(vii) **भाग-ग** में प्रश्न संख्या 18 से 26 तक 4 अंकों के कुल 9 दीर्घ-उत्तर वाले प्रश्न हैं। इन 9 प्रश्नों में से किन्हीं 7 प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

(viii) पंजाबी एवं हिन्दी भाषा में अंग्रेजी भाषा के ही यथार्थ अनुवादित प्रश्न दिए गए हैं। अत: किसी भी भ्रम की स्थिति में अंग्रेजी भाषा के प्रश्न को ही सही माना जाएगा।

भाग - क

1. **सभी** भाग **अनिवार्य** हैं। प्रत्येक प्रश्न **एक** अंक का है **20x1=20**

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दें :

(i) इंटरनेट क्या है? **1**

(ii) एन्क्रिप्शन से आपका क्या अभिप्राय है? **1**

(iii) निजी कुंजी क्या है? **1**

(iv) ई-ट्रेडिंग को परिभाषित करें। **1**

(v) सॉफ्टवेयर क्या है? **1**

(vi) ई-मार्केटिंग से आपका क्या अभिप्राय है? **1**

(vii) कारोबारी क्षेत्र में सूचना प्रौद्योगिकी का एक उपयोग लिखें। **1**

बहु-वैकल्पिक प्रश्न :

(viii) निम्नलिखित में से ई-कॉमर्स का लाभ कौन सा है? **1**

(क) 24×7 कवरेज (ख) तुरंत सूचना साझा करना

(ग) कागज का कम उपयोग (घ) यह सभी

(ix) ई-भुगतान सेवा उपलब्ध है : **1**

(क) राष्ट्रीय अवकाश पर (ख) कामकाजी दिनों पर

(ग) प्रतिदिन 24 घंटे (घ) इनमें से कोई नहीं

(x) ई-सुरक्षा का अर्थ है : 1

(क) इलेक्ट्रॉनिक सुरक्षा (ख) एमिनेंस सुरक्षा

(ग) इलेक्ट्रिकल सुरक्षा (घ) इनमें से कोई नहीं

(xi) एटीएम का उपयोग किया जा सकता है : 1

(क) क्रेडिट कार्ड द्वारा (ख) डेबिट कार्ड द्वारा

(ग) दोनों (क) और (ख) (घ) इनमें से कोई नहीं

(xii) JPEG का पूर्ण रूप है : 1

(क) जॉइन्ट फोटो एक्सपोर्ट्स ग्रुप

(ख) जॉइन्ट फोटोग्राफिक एक्सपर्ट्स ग्रुप

(ग) जॉइन पिक्चर एक्सपर्ट्स ग्रुप

(घ) जॉइन फोटो एक्सपर्ट्स ग्रुप

(xiii) निम्नलिखित में से एक खोज इंजन कौन सा है? 1

(क) बिंग (ख) गूगल

(ग) याहू (घ) यह सभी

रिक्त स्थान भरें :

(xiv) ई-बैंकिंग पारंपरिक बैंकिंग की तुलना में ________ किफायती है। (कम / अधिक) 1

(xv) नेशनल स्टॉक एक्सचेंज ________ का एक महत्वपूर्ण स्टॉक एक्सचेंज है। (चीन / भारत) 1

(xvi) फुल HD वीडियो के लिए मानक रिज़ॉल्यूशन ________ पिक्सेल है। (1920x1080 /1080x720) 1

(xvii) पारंपरिक मार्केटिंग ________ संचार है। (एक-तरफा / दो-तरफा) 1

(xviii) कंप्यूटर का स्टोरेज क्षेत्र जहाँ सभी इनपुट और आउटपुट स्टोर होते हैं, उसे ________ कहा जाता है। (मैमरी / यू.पी.एस.) 1

(xix) ________ को "कंप्यूटर का पितामह" कहा जाता है। (एलन ट्यूरिंग / चार्ल्स बैबेज) 1

(xx) ________ कागज़ रहित मौद्रिक लेनदेन को संदर्भित करता है। (रोकड़ भुगतान / ई-भुगतान) 1

भाग - ख

प्रश्न संख्या 2 से प्रश्न संख्या 17 तक **सभी** प्रश्न **अनिवार्य** हैं। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। 16x2=32

2. ई-बैंकिंग से क्या अभिप्राय है? 2

3. ई-ट्रेडिंग में डिपॉजिटरी सेवाएँ क्या हैं? 2

4. ई-मार्केटिंग के संबंध में उत्पाद की व्याख्या करें। 2

5. सूचना प्रौद्योगिकी को परिभाषित करें। 2

6. विद्यार्थियों के लिए कंप्यूटर का क्या महत्व है? 2

7. वायरस क्या है? 2

8. पेन ड्राइव का उपयोग क्या है? 2

9. ब्लूटूथ क्या है? 2

10. हेडफोन का उपयोग क्या है? 2

11. मल्टीमीडिया को परिभाषित करें। 2

12. क्लाऊड कम्प्यूटिंग क्या है? 2

13. इंटरनेट सर्फिंग में नेविगेशन क्या है? 2

14. B2B कॉमर्स को परिभाषित करें। 2

15. ई-कॉमर्स का क्या अर्थ है? 2

16. स्मार्ट कार्ड क्या है? 2

17. फ़िशिंग को परिभाषित करें। 2

भाग - ग

नौ प्रश्नों में से **कोई सात** प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न **चार** अंक का है। 7x4=28

18. ई-मार्केटिंग के कोई चार लाभ लिखिए। 4

19. ई-ट्रेडिंग की कोई चार सीमाएँ बताइए। 4

20. इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रांसफर के किन्हीं चार लाभों पर चर्चा करें। 4

21. कम्प्यूटर की कोई चार विशेषताएँ लिखिए। 4

22. RAM और ROM में कोई चार अंतर बताइए। 4

23. चार अलग-अलग क्षेत्रों में मल्टीमीडिया के उपयोग पर चर्चा करें। 4

24. ई-कॉमर्स और पारंपरिक कॉमर्स में कोई चार अंतर लिखिए। 4

25. प्रभावशाली ई-भुगतान प्रणाली की कोई चार आवश्यकताएँ लिखिए। 4

26. प्रॉक्सी सर्वर के कोई चार लाभ विस्तार पूर्वक बताईये। 4

(English Version)

Note :

(i) You must write the subject-code/paper-code ***144*** *in the box provided on the title page of your answer-book.*

(ii) Make sure that the answer-book contains 28 pages (including title page) and are properly serialled as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) The question paper consists of total 26 questions in three parts.

(v) ***Part-A*** ***has question number 1 with total 20 sub-parts of 1 mark each,*** *out of which 7 are of very short answer type, 6 Multiple Choice and 7 are of Fill in the Blanks type. All questions are* ***compulsory.***

(vi) ***Part-B*** ***has total 16 short answer type questions from questions number 2 to 17 of*** *2 marks each. All questions are* ***compulsory.***

(vii) ***Part-C*** *has total 9 questions from questions number 18 to 26 of 4 marks each. Attempt any 7 questions out of 9 questions.*

(viii) Punjabi and Hindi Versions of questions are true translation of English Version. So in the case of any confusion consider English Version to be Correct.

Part - A

1. All parts are **compulsory**. Each question carry one mark 20x1=20

Answer the following Questions :

(i) What is Internet ? 1

(ii) What do you mean by Encryption ? 1

(iii) What is Private key ? 1

(iv) Define E-trading. 1

(v) What is Software ? 1

(vi) What do you mean by E-Marketing ? 1

(vii) Write one use of Information Technology in business sector. 1

Multiple Choice Questions :

(viii) Which of the following is advantage of E-Commerce ? 1
- (a) 24×7 Coverage
- (b) Quick Information Sharing
- (c) Less use of paper
- (d) All of these

(ix) E-Payment service is available : 1
- (a) On National holidays
- (b) On Working days
- (c) 24 hours a day
- (d) None of these

(x) E-Security means : 1
- (a) Electronic Security
- (b) Eminence Security
- (c) Electrical Security
- (d) None of these

(xi) ATMs can be accessed by : 1
- (a) Credit Card
- (b) Debit Card
- (c) Both (a) and (b)
- (d) None of these

(xii) Full form of JPEG is : 1
- (a) Joint Photo Exports Group
- (b) Joint Photographic Experts Group
- (c) Join Picture Experts Group
- (d) Join Photo Experts Group

(xiii) Which of the following is Search engine ? 1
- (a) Bing
- (b) Google
- (c) Yahoo
- (d) All of these

Fill in the blanks :

(xiv) E-Banking is ________ economical than traditional Banking. (less / more) **1**

(xv) National Stock Exchange is a significant stock exchange of ________. (China / India) **1**

(xvi) Standard resolution for Full HD video is ________ pixels. (1920x1080 / 1080x720) **1**

(xvii) Traditional marketing is ________ communication. (one-way / two-way) **1**

(xviii) Storage area of computer where all the inputs and outputs are stored is known as ________. (Memory / UPS) **1**

(xix) ________ is known as the "father of the computer." (Alan Turing / Charles Babbage) **1**

(xx) ________ refers to paperless monetary transaction. (Cash Payment / E-Payment) **1**

Part - B

Attempt all questions from No. 2 to No. 17 which carries 2 marks each. **16x2=32**

2. What is meant by E-Banking ? 2

3. What are depository services in E-Trading ? 2

4. Explain product regarding E-Marketing. 2

5. Define Information Technology. 2

6. What is the importance of computers for students ? 2

7. What is Virus ?

8. What is the use of Pen drive ?

9. What is Bluetooth ?

10. What is the usage of Headphones ?

11. Define Multimedia.

12. What is Cloud Computing ?

13. What is navigation in internet surfing ?

14. Define B2B Commerce. 2

15. What is the meaning of E-Commerce ? 2

16. What are the Smart Cards ? 2

17. Define Phishing. 2

Part - C

*Do **any Seven** questions out of **Nine** questions. Each question carries **four** marks.* **7x4=28**

18. Write any four advantages of E-Marketing. 4

19. Give any four limitations of E-Trading. 4

20. Discuss any four benefits of Electronic Funds Transfer. 4

21. Write any four features of Computer. 4

22. Give any four differences between RAM and ROM. 4

23. Discuss the usage of multimedia in four different sectors. 4

24. Write any four differences between E-Commerce and Traditional Commerce. 4

25. Write any four requirements of effective E-Payment system. 4

26. Explain any four benefits of Proxy Server in detail. 4

- o O o -